GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 42. 9. Kwietnia 1824.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienie

Przy Ces. Król. Sądzie karzącym Wisznickim iest do obsadzenia mieysce na urząd Kancellisty z roczną pensyią 400 ZR. i charakterem Registranta Sądów Szlacheckich. Ubiegaiący się o nie, podać maią prośby należycie dowodami wsparte w ciągu czterech tygodni od dnia niniejszego ogłoszenia do rzeczonego Sądu bezpośrednio, lub ieżeli na publicznym zostaią urzędzie przez swoie Prezydyia.

— *Z Wiednia d. 29. Marca.* —

Dwór nasz przywdział żałobę na sześć niedziel od d. 26. t. m. włącznie aż do 6go Marca po śmierci Infantki Maryi Ludwiki Xiężney Łukiewskiey.

Wiadomości zagraniczne.

Wyspy Wschodnio-Indyyskie.

W liście z Batawii z d. 25. Października umieszczonym w Gazetach Holenderskich donoszą o znacznych odmianach w Palembangu. Zaledwo nowy Sułtan Nadam-Oedian obiął ster Rządu, iuż przekonano się o iego niezdolności. Z końcem r 1821 posłano P. Zevenhoven od lat czterech z powszechném ukontentowaniem rezyduiącego w Cheribon, do Banca, dla obięcia cywilnego Rządu; lecz wkrótce przekonał się o trudnościach, które Soësoehoenan i syn iego Sułtan robią wykonaniu nowych urządzeń. Ogromne podatki nie przynosiły nawet tyle, ile potrzeba było i nayważniejszy nieporządek panował w finansach. Sułtan za roczny dochod wyznaczony dla siebie i dla swoich wyższych dworzan odstąpił dochodów Państwa Rządowi Niderlandzkiemu. P. Zevenhoven odebrawszy rozkazy z Batawii d. 18go Sierpnia, obwieścił w Banca ugodę, mocą którey wewnętrzna Administracyia kraiu, sprawiedliwość i policyia należeć będą odtąd do Rządu Niderlandzkiego, iednakże Sułtan zatrzyma swoie honory i godności.

Zjednoczone Stany Ameryki półnoćney.

Podług wiadomości z Nowego Yorku z d. 13go Lutego podał Sekretarz Stanu Wydziału marynarki Izbie Reprezentantów wniosek Prezydenta, w skutku którego marynarka ma się składać z Wice Admirała, z 2 trzecich Admirałów (*contre Amiral* tytuł pierwszy raz w Stanach Zjednoczonych użyty) 3 Komandorów, 25 Kapitanów, 23 Master Komandorów, 149 Poruczników i 51 Podporuczników. Prezydent będzie miał władzę pomnożyć ilość, gdy służba publiczna będzie tego wymagała.

Ameryka Hiszpańska.

Nie podpada iuż wątpliwości zupełna klęska Jenerała powstańców Santa-Cruz w Peru, ponieważ bliższe szczegóły o niey nadeszły urzędownie z la Paz w doniesieniu Jenerała Olaneto z d. 3go Grudnia. Argus Gazeta wychodząca w Buenos-Ayres umieściła ie dosłownie. Rojaliści zostali panami całego Wyższego Peru rozpędziwszy zupełnie woysko Jenerała Santa-Cruz.

Brazyliia i Portugaliia.

Cesarz rozkazał spisać dokładnie wszystkie w zbroiowniach Państwa znayduiące się woienne zapasy. »Srodek ten« opiewa rozporządzenie z d. 2go Stycznia »potrzebny iest dla bezpieczeństwa kraiu. Liczne oddziały woyska zgromadzone będą do stolicy zagrażoney nowym napadem naszych okrutnych nieprzyiaciół.«

Pod d. 6tym Stycznia nakazano milicyiom z Minas Geraes i z prowincyi St. Pawła, ażeby dla strzeżenia brzegów udały się do Rio-de-Janeiro. Obwarowane ie uzbroionemi czółnami i szańcami, przy których cała ludność pracować musiała. Na zagrożonych mieyscach porobiono telegrafy.

Królowi i Infantowi Michałowi kazał Cesarz Rossyyski wręczyć uroczyście ozdoby orderu S. Jędrzeja. Baron Stroganów, któremu było to zlecono, w celu tym udał się d. 16go Lutego do pałacu, i oddał order po stósowney mowie do Króla, na którą tenże łaskawie odpowiedział. To samo uczynił u Infanta Michała. Podczas tey uroczystości dawano ognia

z zamków warownych i z okrętów stoiących w porcie.

Hiszpaniia.

Król nagradzaiąo Prałatów cierpiących w sprawię Religii i Tronu dał JX. Velez Biskupowi Ceuty autorowi dzieła »o obronie Ołtarza i Tronu, Arcybiskupstwo w Burgos, Biskupowi Kadyxu, Arcybiskupstwo Sewilli, Biskupowi Urgelu, Arcybiskupstwo Saragossy, a Biskupowi Oryskueli, Arcybiskupstwo Walencyi. Dotąd nieobsadzone ieszcze są: Arcybiskupstwa Toledańskie i Kompostelli. Dziekan Kapituły Burgoskiey JX. Adurriaga, ieden ze stanowych Deputowanych opieraiących się r. 1814 Konstytucyi Kadyxkiey, wyniesiony został na Biskupstwo Awileyskie.

Gazeta Madrycka umieściła rozkaz Prezydenta Rady Kastyliyskiey Villela, na mocy którego nikt na przyszłość w prowincyiach za polityczne zdania obrażany nie będzie.

Wspomniony rozkaz wydany do Jenerałów Kapitanów prowincyy zawiera osobliwie następuiące mieysca:

»Smutne przekonało mnie doświadczenie, że Królewscy ochotnicy działaiący tylko podług własney woli, na wielu mieyscach okazali się nieposłusznymi władzom, i zapominali się tak dalece, że przywłaszczaiąc sobie zatrudnienia władz rządowych, wiele osób więzili dowolnie. Popełniali także i inne dowolne uczynki nieзważaiąc na to, że do Władz należy wykonywać sądownictwo w imieniu Króla naszego Pana, i że one tylko powinny wydawać rozporządzenia przeznaczone do kierowania narodem, ile że za wszelkie wypadki są odpowiedzialne.«

»Zdaniem moiem należy zapobiedz nieporządkom, mogącym smutne sprowadzić skutki. Uwiadamiam przeto wszystkich ochotników, że nie wiele zasługi ziednaią sobie należąc do tak zaszczytnego oddziału, ani okażą przychylności swoiey do Króla, ieżeli inaczey postępować sobie nie będą. Gdy się nie poprawią żadnym prawem nie staną się godni owego honoru i szacunku, który się przynależy prawdziwym Król. ochotnikom. Raczey wtedy uważać ich należy za nieprzyiacioł i zaburzycielów spokoyności, którzy naśladuiąc złe postępki zwolenników rewolucyi, wystawiaią się na niebezpieczeństwo być za takich uważani, i iak tamci ścigani.«

Wspominaliśmy iuż o tém że Sąd Katalonii rozporządził (a bezwątpienia i sądy innych prowincyy) ażeby wszyscy ci, którzy posiadaią bąć ruchome, bąć nieruchowe dobra, należące niegdyś do duchowieństwa, albo do osób prywatnych i od tych na rozkaz Rządu konstytucyynego, ucieczką, lub wyyściem opuszczone zostały — w przeciągu trzech dni w całey prowincyi donieśli mieyscowym i policyynym władzom, iakie posiadaią dobra, kto był dawnieyszym ich właścicielem i iakim otrzymali ie sposobem. Należy ieszcze i o tém wspomnieć, że powyższe rozporządzenie opiewa wyraźnie, iż dawnieysi właściciele dóbr tych, mogą ie bez wszelkich kosztów znowu obiąć w posiadłość; nowy kupiciel nie może upominać się o oddanie Summy, iaką dał za nie, raczey obowiązany iest wynagrodzić dawnemu tychże właścicielowi za wszelkie uszkodzenia dóbr iego; a nawet i za przedmioty iuż zużywane (zboże i t. p.) należy się zapłacić prawdziwemu właścicielowi. Nowy posiadacz taiący się z posiadaniem dóbr takich, ukarany będzie iako ukrywaiący kradzież, a oprócz oddania dóbr, zapłaci ieszcze za karę Skarbowi zupełną tychże wartość, z któreyto kary otrzyma donosiciel część trzecią i nazwisko iego będzie zataione. Rozporządzenie to przybite zostało po wszystkich miastach i wsiach Katalonii.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

W Izbie Niższey oznaymił dnia 12go Marca P. Huskisson imieniem nieprzytomnego swoiego przyiaciela P. Canninga, że ten d. 16go Marca przełoży pewne papiery tyczące się Zachodnich Indyy i uczyni przy tey sposobności wniosek do billu, podług którego na przyszłość handel murzynami prowadzony na morzu (*in the high seas*), przez kogokolwiek z poddanych JKMości, uważany będzie iako rozbóynictwo morskie i iak takie ukarany będzie.

Na posiedzeniu Izby Wyższey d. 15. Marca zapytał się Margrabia Lansdown Hrabiego Liwerpoola, czyli Rząd Hiszpański odpowiedział na ostatnie depesze P. Canninga? Minister oświadczył, że Hiszpaniia żadney ieszcze nie dała odpowiedzi. Poczém Margrabia Lansdown zrobił zapowiedziany wniosek do adressu, którego zamiarem miało być niezwłoczne uznanie niepodległości południowey Ameryki. Szlachetny Margrabia usiłował dowieść, że niepodległość ta istnieie co do istoty. Hrabia Liwerpool w obszerney odpowiedziawszy mowie, z dobrym skutkiem zbiiał twierdzenia Margrabiego. Większość oświadczyła się przeciw wnioskowi Margrabiego Lansdown.

Gazeta Dworska zawiera mianowanie Jenerała Majora Sir Jerzego Murray na Jenerała Porucznika artylleryi, a Jenerała Porucz-

nika Sir Fryderyka Adam na Lorda Kommissarza Stanów Ziednoczonych Wysp Jońskich.

Taż sama Gazeta donosi, że milicyia roku tego do ćwiczeń woyskowych powołaną nie będzie i że do sześciu miesięcy odwleczono zakaz wywożenia na brzegi Afrykańskie prochu, saletry i broni.

Francyia.

JKMość zagaił posiedzenia Izby dnia 23. Marca Mową następuiącą:

»Mości Panowie! Poczytnię się za szczęśliwego, że razem z WPanami mogę cieszyć się temi dobrodzieystwy, których od czasu ostatniego posiedzenia Izby, Boska Opatrzność udzielić raczyła Moiemu Narodowi, woysku i Moiey rodzinie.«

»Nayszlachetnieysze a oraz naysprawiedliwsze ze wszystkich przedsięwzięcie uwieńczone zostało nayzupełnieyszym skutkiem.«

»Francyia spokoyna wewnątrz nie trwoży się odtąd stanem półwyspu; Hiszpaniia wrócona swoiemu Królowi poiednaną została z resztą Europy.«

»Tryumf ten, daiący tak pewną rękoymią towarzyskiemu porządkowi, winni iesteśmy karności i odwadze Francuzkiego woyska, któremu Syn Móy z taką mądrością, iak i walecznością dowodził.«

»Część iedna woyska iuż powróciła do Francyi, reszta tak długo pozostanie w Hiszpanii, dopóki potrzebna będzie ku zabezpieczeniu wewnętrzney spokoyności.«

»WPanom, i Ich patryotyzmowi winien iestem ustalenie tak pomyślnego stanu. Cała Francyia nauczyła się dziesięcioletniem doświadczeniem, że prawdziwey wolności spodziewać się tylko można po instytucyiach, które Konstytucyią zapewniłem. To samo doświadczenie przekonało Mnie w równym czasie o złych skutkach prawnych rozporządzeń, które odmienić należy, by uczynić dzieło Moie trwałem.«

»Spokoyność i trwałość są po długich zaburzeniach pierwszą Francyi potrzebą. Teraźnieyszym sposobem odnowienia Izby zamiar ten osiągniony nie będzie; — przełożony zostanie WPanom wniosek do prawa, dla zaprowadzenia na iego mieysce siedmioletniego odnowienia.«

»Krótkie trwanie woyny, stan pomyślny kraiowych przychodów i mnożenie się kredytu, pozwalaią Mi zapowiedzieć WPanom, że nie potrzeba będzie nakładać żadnych nowych podatków, ani zaciągać pożyczek dla opędzenia wydatków za upłyniony rok.«

»Źrzódła pomocne wyznaczone na rok bieżący wystarczą; dawnieysze wydatki nie będą WPanom przeszkadzały w ustaleniu potrzeb roku, którego budżet WPanom przełożony zostanie.«

»Zgoda panuiąca między Mną a Moimi Sprzymierzeńcami i Moie przyiacielskie stosunki z resztą Państw innych, zapewniaią nam długie używanie publicznego pokoiu. Jest to interessem i życzeniem Mocarstw wszystko oddalać, coby go zaburzyć mogło.«

»Mam nadzieią, że sprawy wschodu, Hiszpańskiey i Portugalskiey Ameryki, ukończone zostaną z naywiększą korzyścią maiących udział Państw i Narodów, których one interessuią i dla rozszeraenia związków handlowych świata.«

»Płody naszego rolnictwa i przemysłu maią iuż liczne regularnego odbytu sposoby. Dostateczna siła morska zaymuie stanowiska naywłaściwsze, dla skuteczney obrony większego handlu.«

»Już użyto środków dla zapewnienia wypłaty kapitału zaciągnionego w mniey pomyślnych czasach od Rządu, lub zamienienia go na efekta, których procenta zgadzałaby się bardziey z procentami w innych interessach pieniężnych.«

»Gdy czynność ta, tyle mogąca mieć dobrego wpływu na rolnictwo i handel, ukończoną zostanie, będzie można zmnieyszyć podatki i zagoić ostatnie rany rewolucyi.«

»Okazałem WPanom Moie zamiary i Moie nadzieie. W poprawie naszego wewnętrznego położenia zawsze upatrywać będę siły Państwa rodu i sławę Moiego panowania.«

»Pomoc WPanów, Mości Panowie, iest Mi potrzebną i polegam na niey. Bóg widocznie wspierał nasze usiłowania; imiona Wasze możecie WPanowie połączyć z epoką szczęśliwą i pamiętną dla Francyi; tym zaszczytem WPanowie nie pogardzicie.«

Na mocy Królewskiego rozporządzenia odprawiono przed uroczystem zagaieniem Stanów zwyczayne, publiczne modły i mszą solenną, na którey byli przytomni Xiążęta krwi Królewskiey i członkowie Izb obu.

Gazeta codzienna (*Quotidienne*) czyni uwagę, że między 160 urzędnikami Państwa znayduiącymi się w nowo obraney Izbie Deputowanych iest trzech Ministrów maiących bióra, pięciu Ministrów Stanu bez biór, trzech Posłów na dworach zagranicznych, 23 Radców Stanu, sześciu Referendarzów (*Mâitres des Requêtes*), 40 głównych Prokuratorów, pierwszych Prezydentów, albo Członków Sądu, 20 Officerów sztabowych i t. d.

Izba Deputowanych składa się ze 434 członków. W ostatniéy Izbie było w Oppozycyi, to iest na lewéy stronie i w lewym środku (centrum) wszystkich Członków 110; iednak prawa strona miała ieszcze 325 członków. Tą razą w 255 Kollegiach obwodowych obrano z kandydatów Rządu 197 Prezydentów, a ci, którzy w tych obwodowych Kollegiach, gdzie prezydowali, obrani nie byli, powtórnie obrani zostali w Departamentowych Kollegiach. Samych prawie Prezydentów obrano z Członków ostatniéy Izby. Oppozycyia ze 110 zeszła na 17 Członków; straciła przeto 93. Prawa strona ze 324 doszedłszy do 413 zyskała 89. Różnica 89 do 93 wynosząca 4 wyiaśnioną została podwóynym albo potróynym wyborem tychże samych kandydatów.

»Takie to, mówi Dziennik Rozpraw, iest nasze teraźnieysze położenie w skutku działań naszych tyle z początku ganionych, a o które trwożyło się nawet wielu z naszych przyiaciół: Mamy 413 roialistów, a 17 w Oppozycyi. Nie trzeba iednak było nadzwyczayné odwagi do doświadczenia, dosyć było wierzyć w ducha Monarchicznego Francyi, mieć znaiomość ludzi i rzeczy i przekonanie o własnéy sile względem nieprzyiaciela, który się lęka, gdy się go bać przestaiemy, który uchodzi, ieżeli nacieramy na niego; który opuszcza [pobojowisko] skoro pewny, że o nie spierać się będziemy.«

Król. rozporządzeniem z d. 20go Marca wyniesiono JX. Fontenay Arcybiskupa Bourgeskiego na godność Para.

Król prezydował d. 17. Marca w Radzie Ministrów, trwaiącéy półtory godziny, na któréy byli wszyscy Ministrowie.

D. 15. i 16. Marca odbywały się u Margrabiego Laurystona długie Ministeryialne Zgromadzenia, na których, iak słychać, naradzano się także nad wstępną Królewską Mową. W Louvrze czyniono właśnie przygotowania do zagaienia posiedzeń, które Król otworzył osobiście. W tymże pałacu przygotowuią także salę na Radę Stanu.

Szwaycaryia.

Rada tayna Berny doniosła Okólnikiem z d. 19. Lutego Stanom wiadomość nadesłaną z Madrytu pod d. 19. Stycznia od Jenerała de Wimpfen, że podług Ministeryialnego oświadczenia z d. 4. Grudnia reszta (rozwiązanych) czterech pułków Szwaycarskich pełniących Królewsko-Hiszpańską służbę przywrócona została na dawną stopę przed d. 7. Marca 1820 r.

Włochy.

Mówią że Algierczykowie maią mocną eskadrę na Archipelagu, i że z nią krążą po morzu około Kandyi.

Xiężna Łukiewska Maryia Ludwika zmarła w Rzymie d. 13go Marca, była Infantką Hiszpanii i córką Karola IV. Króla Hiszpańskiego. Urodziła się w Madrycie d. 6go Lipca 1782, poszła za mąż w roku piętnastym za Ludwika dziedzicznego Xiążęcia Parmy i Piacency, który r. 1811 dostał za te Xięztwa Królestwo Hetruryi. Maryia Ludwika straciła małżonka swoiego przez śmierć r. 1803, sama iako opiekunka Syna Infanta Karola Ludwika rządziła aż do r. 1807, lecz utraciwszy Hetruryią przez układy w Fontaineblau powróciła do Hiszpanii. Potém udała się do Nizzy a z tamtąd r. 1811 do Rzymu. Traktatem Wiedeńskim dostała Xięztwo Łukiewskie dla siebie i dla swoich płci męzkiéy potomków.

Rossyia.

— Z Petersburga. —

Rozporządzenie Ministeryialne dnia 22go Grudnia r. z. potwierdzone, rozciąga §. 7. uchwał Kościelnych Rzymsko-Katolickiego Kościoła i na Protestanckie. Mocą tego maiątki należące do Protestanckich Kościołów tak nienaruszenie utrzymywane będą, iak i dobra Koronne i od wszelkiéy bronione będą szkody, a wszelkie do kościołów tych należące gmachy i grunta przeznaczone na Seminaryia, szkoły, lub inne zakłady miłosierdzia, w tym tylko celu użyte być mogą. Domy Xięży, choćby ci nawet w interessach urzędowych wyiechali, wolne będą od woyskowego kwaterunku; ale, gdy gmachy kościelne lub zakłady dobroczynności wynaymowane bywaią, wtedy podpadać muszą kwaterunkowi i opłacać podatek policyyny.

Podług życzeń W. Xiążęcia Konstantego dowództwo nad pułkiem »Moskiewskiéy« gwardyi przyboczné, któréy był Naczelnikiem, obiął W. Xiążę Michał.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.